SUOMEN ASIANAJAJAT
FINLANDS ADVOKATER

Asianajotoimintaa koskevia säädöksiä ja ohjeita

B 06.1 Asiakasvarojen hoitoa koskeva ohje

Hyväksytty 5.6.2009, muut. 20.1.2022, 9.6.2023 ja 5.6.2026, voimassa 15.6.2026 alkaen.

MIKONKATU 25
MIKAELSGATAN 25
PL 194, FI-00101 HELSINKI
PB 194, FI-00101 HELSINGFORS
INFO@ASIANAJAJAT.FI
INFO@ADVOKATER.FI
+358 (0)9 6866 120
ASIANAJAJAT.FI
ADVOKATER.FI

B 06.1 Asiakasvarojen hoitoa koskeva ohje

Valtuuskunta päätti 5.6.2026 hyväksyä muutokset asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjeen kohtiin 1.1. ja 1.2.2. Muutokset tulevat voimaan 15.6.2026.

1 ASIAKASVARAT

1.1 Yleistä asiakasvaroista

Asiakasvaroja ovat asianajajan tai hänen toimistonsa hallussa olevat muille kuin asianajajalle tai hänen toimistolleen kuuluvat raha- ja muut varat, jotka liittyvät asianajajan hoidettavana olevaan asianajotoimeksiantoon. Asiakasvaroja ovat esimerkiksi ne varat, jotka asianajaja on saanut tietyssä tehtävässä asiakkaansa puolesta joko kolmannelle suoritettavaksi tai muulla tavoin käytettäväksi. Asiakasvaroja ovat niin ikään rahavarat, arvopaperit ja -osuudet sekä varallisuusarvoiset esineet, jotka asianajaja on vastaanottanut kolmannelta asiakkaansa lukuun ja asiakkaalle tilitettäväksi taikka asiakkaan lukuun säilytettäväksi samoin kuin asianajajan määräyksenvaraista tehtävää hoitaessaan haltuunsa saamat varat. *(5.6.2026, voimaan 15.6.2026)*

Asiakasvaroja voi olla yleisellä asiakasvaratilillä, asianajaja voi avata erityisen asiakasvaratilin erikseen nimetylle taholle, esimerkiksi konkurssi- tai kuolinpesälle tai asianajaja voi käyttää asiakkaan tai muun varoihin oikeutetun nimissä olevaa tiliä, jota käsitellään jäljempänä myös erityisenä asiakasvaratilinä.

Asianajaja on velvollinen pitämään asiakasvarat erillään omista ja toimistonsa varoista siten kuin jäljempänä määrätään.

Asianajajan tulee huomioida, että asiakasvaratiliin ja sillä olevaan erityisen suojattuun asemaan liittyy riskejä rahanpesusta, pakotteiden kiertämisestä ja terrorismin rahoittamisesta. Asianajaja on velvollinen noudattamaan erityistä huolellisuutta vastaanottaessaan asiakasvaroja sekä selvittäessään vastaanottamiensa varojen alkuperän sekä määränpään. *(5.6.2026, voimaan 15.6.2026)*

1.2 Rahavarat

1.2.1 Käteiset rahavarat

Käteiset rahavarat on pidettävä erillään asianajajan omista ja toimiston varoista. Kysymykseen voi tulla ainoastaan tilapäinen säilytys. Mikäli varat jäävät asianajajan haltuun pitemmäksi aikaa, ne on siirrettävä pankkitilille. Käteiset rahavarat, mikäli kysymys ei ole välittömästi edelleen siirrettävistä varoista, on merkittävä asiakasvaraluetteloon.

1.2.2 Asianajajan (asianajotoimiston) nimellä olevalla pankkitilillä säilytettävät rahavarat (yleinen asiakasvaratili)

Asianajajalla on oikeus käyttää asiakasvaratilillä olevia varoja ainoastaan suorittaessaan maksuja sille, joka on varoihin oikeutettu.

Asianajaja ei saa nostaa varoja yleiseltä asiakasvaratililtä enempää kuin kyseisellä tilillä on asiakkaan tai muun varoihin oikeutetun varoja.

Asiakasvaratilistä pankin kanssa tehtävästä tilisopimuksesta tulee ilmetä, että kyse on asiakasvaratilistä eivätkä sillä olevat rahavarat ole asianajajan tai asianajotoimiston varoja. Tämä tieto näkyy mm. tiliotteessa.

Yleisellä asiakasvaratilillä saa säilyttää rahavaroja ainoastaan lyhytaikaisesti ja varat on ilman tarpeetonta viivytystä tilitettävä varoihin oikeutetulle tai siirrettävä erityiselle asiakasvaratilille. Varojen säilyttäminen asianajotoimiston yleisellä asiakasvaratilillä pidempiaikaisesti on kuitenkin hyväksyttävää tilanteessa, jossa ohjeen kohdan 1.2.3 mukaan erityisen asiakasvaratilin avaaminen pankkiin ei ole mahdollista tai kokonaisuutena arvioiden tarkoituksenmukaista. *(9.6.2023, voimaan 1.7.2023)*

Yleisen asiakasvaratilin käyttäminen asiakkaan maksuliiketilinä on kiellettyä, paitsi milloin kyse on konkurssi- tai kuolinpesästä eikä ohjeen kohdan 1.2.3 mukaan pesälle ole tarkoituksenmukaista avata omaa tiliä. *(5.6.2026, voimaan 15.6.2026)*

Jos pankki päättää sulkea asianajajan asiakkaan tilin pankissa eikä asiakas saa avattua uutta pankkitiliä, asianajaja ei voi vastaanottaa asiakkaan tilin lopetusvaroja asiakasvaratilille. *(5.6.2026, voimaan 15.6.2026)*

Yleiselle asiakasvaratilille mahdollisesti kertynyttä korkoa ei jaeta asiakkaille tai muille asiakasvaroihin oikeutetuille.

Kun asiakasvaratililtä suoritetaan maksuja, tulee pankin perimät palvelumaksut velottaa asiakkaalta tai muulta varoihin oikeutetulta. Vaihtoehtoisesti asiakasvaratilille on siirrettävä toimiston omista varoista vastaava kate palvelumaksujen suorittamiseksi.

1.2.3 Erityisellä asiakasvaratilillä säilytettävät rahavarat

Asiakasvarat on säilytettävä erillisellä asiakkaan tai muun varoihin oikeutetun nimellä olevalla tilillä, milloin laki niin määrää tai se muutoin varojen määrän, toimeksiannon laadun tai muun syyn takia on katsottava aiheelliseksi.

Rahavarat on siirrettävä asiakkaan tai muun varoihin oikeutetun nimellä olevalle tilille aina, jos kysymys on pitemmästä varojen hoidosta ja suuremmista rahasummista. Suuri rahasumma ei yksin edellytä erityisen asiakasvaratilin avaamista, jos tiedossa on, että varat tullaan tilittämään niihin oikeutetulle lyhyen ajan kuluessa.

Erityinen asiakasvaratili on tarkoitettu vain tietyn nimetyn tahon varojen säilyttämiseen ja se on lopetettava heti, kun sillä säilytettävät varat on tilitetty asiakkaalle tai muulle varoihin oikeutetulle taholle eikä erityiselle asiakasvaratilille ole odotettavissa myöhemmin tulevia suorituksia. Asianajajan on jälkikäteen voitava osoittaa tietyllä pankkitilillä olleiden varojen omistaja tai muu varoihin oikeutettu taho sekä toimittaa pankille sen pyynnöstä selvitys varojen alkuperästä tai käyttötarkoituksesta takautuvasti jopa usean vuoden kuluttua. Pankin erityiselle asiakasvaratilille mahdollisesti maksama korko kuuluu tilillä oleviin varoihin oikeutetulle taholle. Korko maksetaan vuoden lopussa ja asianajaja on velvollinen suorittamaan koron siihen oikeutetulle. Tämän vuoksi erityinen asiakasvaratili tulee lopettaa, kun esimerkiksi kuolinpesä on jaettu. Mikäli tiliä käytettäisiin ohjeen vastaisesti useamman kuolinpesän varojen hallinnointiin, asianajajan tulisi manuaalisesti laskea korko kunkin kuolinpesän varoille.

Konkurssivelallisella olevat varat on yleensä talletettava yhdelle konkurssipesän tilille, jolle konkurssipesän koko rahaliikenne keskitetään. Konkurssipesälle on pääsääntöisesti avattava oma tili. Jos on ilmeistä, että konkurssimenettely tulee raukeamaan ja konkurssipesän rahaliikenne jää niin vähäiseksi, ettei konkurssipesän oman pankkitilin avaaminen ole tarkoituksenmukaista, konkurssipesän rahaliikenne voidaan hoitaa jatkamalla velallisen pankkitilin käyttöä, jos tili ei ole luotollinen. Jos pesänhoitaja lopettaa konkurssivelallisen tilin, hänen on varmistettava, että tilille tulevat varat siirretään konkurssipesälle avatulle tilille.

1.2.4 Asiakasvarojen käyttäminen kuluihin ja palkkioihin

Asianajajalla on oikeus käyttää asiakkaalle kuuluvia asiakasvaroja kulujen ja palkkionsa kattamiseen siltä osin, kuin asianajaja on suorittanut kuluja ja kuin asianajaja on tehnyt palkkioon oikeuttavan työn. Asianajajan on välittömästi varojen noston jälkeen toimitettava tilitys antamalla asiakkaalle lasku tai muu vastaava kirjallinen selvitys.

Ennakon ottaminen asiakasvaroista edellyttää asiakkaan suostumusta. Ennakon ottamisesta on tehtävä asiakkaalle viipymättä tilitys.

Asianajaja on oikeutettu liittämään asiakasvaroihin suoritetut ennakkomaksut omiin tai toimistonsa varoihin ilman asiakkaan erillistä suostumusta. Ennakkomaksun käyttäminen on käytävä ilmi asianajolaskusta.

Varojen nostaminen konkurssipesän tililtä pesänhoitopalkkioiden kattamiseksi on mahdollista vain velkojainkokouksen päätöksen perusteella, ellei palkkio perustu tuomioistuimen ratkaisuun.

1.3 Arvopaperit ja -osuudet

Asiakkaan arvopaperit on säilytettävä fyysisesti siten, että ne eivät sekaannu asianajajan omiin arvopapereihin. Arvopaperien ja -osuuksien säilytystehtävä sisältää velvoitteen ilman eri toimeksiantoa huolehtia osinkojen nostosta ja edelleen tilittämisestä asiakkaalle tai muulle varoihin oikeutetulle taikka asiakasvaratilille. Velvollisuus uusmerkintöjen suorittamiseen tai merkintäoikeuksien myymiseen riippuu toimeksiannon luonteesta ja myönnetyn harkintavallan rajoista.

Arvo-osuudet on säilytettävä asiakkaan tai muun varoihin oikeutetun nimissä olevalla arvo-osuustilillä.

1.4 Muu omaisuus

Erillään- ja huolenpitovelvoite koskee asianajajan haltuun uskottua muutakin omaisuutta kuin rahavaroja ja arvopapereita, tavallisimmin arvoesineitä ja muita varallisuusarvoisia esineitä, mutta myös esineitä, joilla ei ole suoranaista varallisuusarvoa.

2 ASIAKASVAROJEN KIRJANPITO JA LUETTELOINTI (ASIAKASVARADIAARI)

Asianajaja on velvollinen pitämään selkeää ja tarvittaessa kolmannen ulkopuolisen tarkistettavissa olevaa kirjanpitoa ja luettelointia kaikista hallussaan olevista asiakasvaroista.

Asianajajan on tarvittaessa pystyttävä osoittamaan kaikki ne toimeksiannot ja tehtävät, joihin liittyy asiakasvarojen hoitoa sekä mitä omaisuutta hoitaminen koskee.

Asianajaja saa valita tavan, jolla hän pystyy täyttämään mainitun erotteluvaatimuksen.

Asiakasvarojen luettelo voi olla esimerkiksi toimeksiantoluettelon yhteydessä siten, että kunkin toimeksiannon kohdalle merkitään ne asiakasvarat, joita toimeksiantoon liittyy, esimerkiksi käteiset rahavarat, pankkitilit ja esineet. Rahavaroista ja pankkitileistä tulee lisäksi laatia erillinen kirjanpito.